برنامه راهبردی و عملیاتی کتابخانه مرکز آموزشی درمانی شهید چمران

❖ مقدمه:

۱ .معرفی کتابخانه

کتابخانه مرکز آموزشی درمانی شهید چمران در سال ۱۳۶۵تاسیس و درزمینه تخصصی قلب فعالیت خود را آغاز کرد .کتابخانه مرکز آموزشی در کنار دفتر مدیریت احداث گردید و بعد از آن به طبقه پایین ساختمان اداری انتقال داده شد.کتابخانه با اختصاص ۵۰ مترمربع و سالن مطالعه مجزا خواهران برادران بود. اما با توجه به کمبود و محدودیت های فضا در سال ۱۴۰۰ مدیریت محترم مرکز فضای ۱۵۰ متری را جهت احداث سالن وکتابخانه جدید اختصاص داد.در تابستان ۱۴۰۵با توجه به احداث ساختمان اختصاصی جهت فراگیران و اعضا هیات علمی کتابخانه به طبقه ۴ پاویون انتقال یافت.که شامل دو سالن مجزا جهت خانم ها و آقایان که مجهز به سیستم های کامپیوتری با زیرساخت اتصال به اینترنت از طریق میز مطالعه و امکان دسترسی کارکنان و فراگیران به رایانه های اختصاصی و شبکه ای رایانه ای که استفاده از منابع آنالین و پایگاه های اطالعاتی را فراهم می نماید. سالن ها دارای ۲۸ عدد میز و صندلی مطالعه و ۲۲ سیستم کامپیوتری مجزا است .از نظر نیروی انسانی دارای یک نفر پرسنل با تحصیلات کارشناسی ارشد کتابداری پزشکی می باشد.

۲.بیان ضرورت تدوین برنامه راهبردی

با توجه به تحولات روزافزون در حوزه پزشکی و گسترش منابع و فناوری اطلاعات و تغییر نیازهای اطلاعاتی جامعه پزشکی، تدوین برنامه راهبردی برای کتابخانه ی بیمارستان چمران به منظور تعیین مسیر حرکت، اولویت بندی فعالیت ها و ارتقای سطح خدمات کتابخانه ای امری ضروری است.کتابخانه بیمارستان به عنوان یکی از ارکان پشتیبان آموزش و پژوهش و نقش مهم در تامین و سازماندهی، بازیابی و اشاعه اطلاعات علمی معتبر برای اعضای هیات علمی وفراگیران است.

۳.بیان رویکرد تدوین برنامه

رویکرد تدوین برنامه راهبردی کتابخانه مرکز آموزشی درمانی شهید چمران مبتنی بر برنامه ریزی نظام مند، نیاز محور و نتیجه گرا است. در این راستا، تدوین برنامه با تکیه بر سنجه ها، شناسایی و تحلیل وضعیت موجود، بررسی میزان انطباق فعالیت ها و خدمات با استانداردها و الزامات مربوطه و تعیین نقاط قوت و ضعف و کمبودهای موجود انجام شده است.براساس نتایج حاصل از ارزیابی، نیازها و شکاف عملکردی شناسایی و اقدامات مورد نیاز با توجه به میزان اهمیت، ضرورت و امکان پذیری اجرا اولویت بندی شده اند.بر این اساس برنامه راهبردی در سه بازه کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت تدوین گردید تا ضمن رفع کمبودهای اولویت دار در کوتاه مدت، زمینه توسعه و ارتقای تدریجی خدمات و بهبود زیرساخت ها و تحقق اهداف کلان کتابخانه در میان مدت و بلند مدت فراهم شود.

❖ چشم انداز:

کتابخانه مرکز آموزشی درمانی شهید چمران نظر دارد با همکاری تیم مدیریت مرکز و هماهنگی با معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه و استفاده از تمامی امکانات در جهت ارتقا سطح سواد اطلاعاتی و هم چنین توانمند سازی اعضای هیات علمی ،پرسنل خبره و استفاده ازتجهیزات و فناوری های نوین باتاکید بر اصل ارتقا خدمات آموزش اساتید،فراگیران و کارکنان بعنوان یک واحد آموزشی پژوهشی در سطح دانشگاه مطرح شود.

❖ ماموریت :

تقویت آموزش و پژوهش و فعالیت های آموزشی و پژوهشی دانشگاه و حمایت از تلا ش های دانشگاه در جهت ارتقا سلامت از طریق تهیه ، توسعه و تسهیل دسترسی به منابع و اطلاعات مورد نیاز جامعه استفاده کننده و مدیریت بهره برداری از منابع علمی است.

❖ ارزش‌ها

ارزش های بنیادین کتابخانه،مجموعه ای از اصول و باورهایی هستند که رفتار حرفه ای کارکنان، نحوه ارائه خدمات، تعامل با کاربران و تصمیم گیری مدیریتی و اجرایی کتابخانه را هدایت می کند. این ارزش ها مبنای شکل گیری فرهنگ سازمانی کتابخانه بوده و چارچوبی برای ارائه خدمات باکیفیت و مسئولانه، اثربخش و متناسب با نیازهای جامعه دانشگاهی و درمانی را فراهم می کند.

۱.کاربرمداری و پاسخگویی:توجه به نیازها، انتظارات و رضایتمندی کاربران و تلاش برای ارائه خدمات متناسب با نیازهای اطلاعاتی
۲.دسترسی عادلانه به اطلاعات :فراهم سازی فرصت برابر برای دسترسی تمامی کاربران به منابع و خدمات اطلاعاتی
۳.اعتبار و صحت اطلاعات:تعهد به تامین و ارائه منابع علمی معتبر، مستند و روز آمد
۴.رازداری و حفظ حریم خصوصی:صیانت از اطلاعات شخصی، سوابق جستجو و نیازهای اطلاعاتی و رعایت محرمانگی در ارائه خدمات
۵.کیفیت مداری و بهبود مستمر:تلاش برای ارتقای مستمر کیفیت خدمات، ارزیابی عملکرد و اصلاح فرآیندها
۶.یادگیری مستمر و توانمند سازی:با توجه به توسعه دانش و مهارت های حرفه ای کارکنان و ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران

❖ اهداف کلان کتابخانه

۱. توسعه و ارتقای منابع اطلاعاتی: بهبود وضعیت منابع چاپی و الکترونیکی و تامین منابع تخصصی و روزآمد
۲. توسعه خدمات کتابداری بالینی:گسترش خدمات اطلاعاتی در بخش های درمانی و پشتیبانی از تصمیم گیری بالینی مبتنی بر شواهد
۳. ارتقای سواد اطلاعاتی و توانمند سازی کاربران:بهبود مهارت کاربران در جست و جو، ارزیابی و استفاده از اطلاعات علمی و پزشکی
۴. توسعه فناوری اطلاعات و تحول دیجیتال:گسترش خدمات الکترونیکی، دسترسی مجازی به منابع و استفاده از فناوری های نوین و هوش مصنوعی
۵. استقرار نظام ارزیابی و بهبود مستمر:ارتقای کیفیت عملکرد از طریق سنجش شاخص ها، بررسی رضایتمندی کاربران و پایش مستمر خدمات

جدول برنامه راهبردی

عنوان سنجه	راهبرد	هدف	افق زمانی	مسئول اجرا	منابع موردنیاز
رعایت استانداردهای ورودی کتابخانه بیمارستان	دسترس پذیری ایمن و آسان برای کاربران	رفع موانع و علامت گذاری درب شیشه ای	کوتاه مدت	مدیر امور عمومی	اعتبار مالی
وجود تمهیدات اطفا حریق	استفاده از استانداردهای ایمنی حریق متناسب با ماهیت منابع و تجهیزات موجود در کتابخانه	تقویت رویکرد پیشگیرانه در مدیریت خطرات آتش‌سوزی	کوتاه مدت	کارشناس مدیریت بحران/واحد تاسیسات	کپسول آتشنشانی و دتکتور
وجود تابلوهای راهنما مراجعین در بخش‌های مختلف	طراحی و جانمایی نشانه‌های راهنما با تأکید بر نیازها و ویژگی‌های مخاطبان کتابخانه	تسهیل شناسایی بخش ها و استفاده از خدمات کتابخانه	کوتاه مدت	روابط عمومی/مسئول کتابخانه	اعتبارمالی
وجود تهویه مطبوع در کتابخانه	بهبود شرایط محیطی و فیزیکی	تامین آسایش و حفظ کیفیت هوای محیط	کوتاه مدت	مسئول تاسیسات	اعتبار نگهداشت
وجود ارزیابی منظم منابع اطلاعاتی در کتابخانه	استقرار نظام پایش،ارزیابی و بروزرسانی مستمر منابع	حفظ کیفیت و اعتبار، روزآمدی منابع اطلاعاتی	کوتاه مدت	مسئول کتابخانه	آمارهای امانت تهیه گزارش های دوره ای
وجود تابلو اعلانات	توسعه و بهبود نظام اطلاع رسانی و ارتباط موثر با کاربران کنابخانه	فراهم سازی بستر مناسب،سریع و منظم برای فعالیت ،خدمات و منابع جدید	کوتاه مدت	مسئول کتابخانه	تابلو/محتوای اطلاع رسانی/ تجهزات نمایشگر

عنوان سنجه	راهبرد	هدف	افق زمانی	مسئول اجرا	منابع موردنیاز
لینک بروشور و راهنماها	توسعه و تولید محتوای آموزشی متناسب با کاربر	تسهیل دسترسی کاربران به اطلاعات	کوتاه مدت	مسئول کتابخانه	طراحی و چاپ
وجود استانداردهای لازم در مقابل حوادث طبیعی غیر مترقبه	اجرای الزامات استاندارد ایمنی در زیرساخت‌ها و تجهیزات	تقویت نظام ایمنی و مدیریت خطر در برابر حوادث طبیعی	میان مدت	کارشناس مدیریت بحران	تیم واکنش سریع
تعبیه زیرساخت اتصال به اینترنت از طریق میز مطالعه	توسعه زیرساخت های فناوری اطلاعات و ارتباطات	تسهیل دسترسی کاربران به خدمات الکترونیک	میان مدت	مسئول IT	تامین شبکه
امکان دسترسی آنلاین کارکنان و کاربران کتابخانه به منابع علمی و پایگاه های اطلاعاتی	توسعه زیرساخت ها و سامانه های علمی دانشگاه	فراهم سازی دسترسی سریع و آسان به اطلاعات علمی معتبر	میان مدت	مدیر منابع علمی دانشگاه	خرید اشتراک پایگاه های اطلاعاتی
وجود آموزش کارکنان و کاربران کتابخانه در خصوص سخت‌افزار و نرم‌افزار	بهبود سواد دیجیتال توانمند سازی کاربران و کارکنان	ارتقای مهارت استفاده از فناوری ها و خدمات کتابخانه	میان مدت	مسئول آموزش کارکنان	مدرس و فضای آموزشی
وجود جذابیت محیط کاری در کتابخانه	بازطراحی چیدمان و رنگ فضای داخل یکتابخانه	ایجاد محیطی مطلوب و آرام و انگیزه بخش جهت مطالعه	میان مدت	مدیر امور عمومی	اعتبارمالی

وجود کتابدار بالینی	**بهره‌گیری از ظرفیت‌های آموزشی دانشگاه برای تربیت و تأمین نیروی انسانی موجود**	**توسعه و تقویت خدمات کتابداری بالینی**	**بلند مدت**	**مدیر منابع علمی دانشگاه**	**نیروی انسانی متخصص/آموزش تخصصی**
وجود تجهیزات و امکانات برای ارائه خدمات به بیماران و خانواده آنها	**توجه به نیازها و اولویت‌های بیماران در سیاست‌گذاری و توزیع تجهیزات و امکانات کتابخانه**	توسعه امکانات و خدمات حمایتی کتابخانه در حوزه آموزش و آگاهی‌بخشی به بیماران	**بلند مدت**	**مدیر امور عمومی**	**اعتبار مالی**
وجود فضایی اختصاصی معلولین	**بهسازی و مناسب سازی فضای فیزیکی کتابخانه برای افراد دارای معلولیت**	**فراهم سازی دسترسی عادلانه و بدون محدودیت**	**بلندمدت**	**مدیر مرکز**	**اعتبار مالی**
ارائه خدمات تخصصی مستمر ویژه بیماران	**بهبودخدمات بیمار محور و آموزش سلامت ویژه بیماران**	**ارتقای آگاهی و سواد سلامت بیماران و خانواده ها**	**بلند مدت**	**کتابدار بالینی/ واحد آموزش به بیمار**	**تجهیزات و منابع معتبر آموزش سلامت**
امکان ارائه خدمات تحویل مدرک در بالین بیمار	**توسعه خدمات کتابدار بالینی و تعریف فرایند خدمات تحویل مدرک بر بالین بیمار و انجام آن بصورت آزمایشی**	**تسهیل دسترسی تیم درمان به اطلاعات مورد نیاز در محل ارائه خدمات**	**بلند مدت**	**کتابدار بالینی**	**دستورالعمل بالینی**

برنامه عملیاتی کوتاه مدت

عنوان سنجه	هدف عملیاتی	فعالیت اجرایی	مسئول اجرا	زمان آغاز	زمان پایان	شاخص ارزیابی
رعایت استانداردهای ورودی کتابخانه بیمارستان(سنجه ۹)	رفع موانع ودسترس پذیری ایمن و آسان برای کاربران	بررسی وضعیت ورودی/ اصلاح موانع حرکتی/مناسب سازی مسیر ورود	امور عمومی	خردا ۱۴۰۵	آذر۱۴۰۵	درصد انطباق ورودی و مسیر دسترسی با الزامات متناسب سازی
وجود تمهیدات اطفا حریق(سنجه ۱۰)	توسعه و تقویت زیرساخت های ایمنی و آتش نشانی	نصب کپسول های مناسب/کنترل تاریخ شارژ و بررسی دوره ای تجهیزات اطفای حریق	کارشناس مدیریت بحران/واحد تاسیسات	تیرماه ۱۴۰۵	آذر ۱۴۰۵	وجود کپسول های استاندارد و دارای شارژ معتبر
وجود تابلوهای راهنما مراجعین در بخش‌های مختلف(سنجه ۱۱)	تسهیل شناسایی بخش ها و استفاده از خدمات کتابخانه	طراحی و نصب تابلوهای راهنمای ورودی، سالن مطالعه و مخزن	روابط عمومی/مسئول کتابخانه	مهر ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	تعداد تابلوهای نصب شده
وجود تهویه مطبوع در کتابخانه(سنجه ۱۶)	تامین آسایش و حفظ کیفیت هوای محیط	بررسی سیستم تهویه/سرویس دوره ای تجهیزات/رفع نواقص سرمایشی و گرمایشی	مسئول تاسیسات	مهر۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	وجود سیستم تهویه فعال/تعداد دفعات سرویس دوره ای /میزان رضایتمندی کاربران از شرایط محیطی

عنوان سنجه	هدف عملیاتی	فعالیت اجرایی	مسئول اجرا	زمان آغاز	زمان پایان	شاخص ارزیابی
وجود ارزیابی منظم منابع اطلاعاتی در کتابخانه(سنجه ۲۰)	حفظ کیفیت و اعتبار، روزآمدی منابع اطلاعاتی	بررسی میزان استفاده از منابع و تهیه گزارش های دوره ای /شناسایی منابع فرسوده و کم استفاده/وجین و بروزرسانی منابع	مسئول کتابخانه	مهر ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	تعداد دفعات ارزیابی منابع در سال/درصد منابع ارزیابی شده/تعداد منابع بروزرسانی یا وجین شده
وجود تابلو اعلانات(سنجه ۳۱)	توسعه نظام اطلاع رسانی و ارتباط با کاربران	راه اندازی و بروزرسانی تابلو اعلانات/انتشار اخبار و تازه های کتابخانه و اطلاعیه های آموزشی	مسئول کتابخانه	مهر۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	وجود تابلوهای فیزیکی یا الکترونیکی /تعداد اخبار و اطلاعیه های منتشر شده
لینک بروشور و راهنماها(سنجه (۳۶)	توسعه خدمات اطلاع رسانی	تهیه بروشورهای دیجیتال/راهنمای استفاده از خدمات و پایگاه های اطلاعاتی و بارگزاری در وب سایت کتابخانه	مسئول کتابخانه	مهر ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۵	تعداد بروشور و راهنماهای تهیه شده و بارگزاری شده در وب سایت کتابخانه

برنامه عملیاتی میان مدت

عنوان سنجه	هدف عملیاتی	فعالیت اجرایی	مسئول اجرا	زمان آغاز	زمان پایان	شاخص ارزیابی
وجود استانداردهای لازم در مقابل حوادث طبیعی غیر مترقبه(سنجه ۸)	ارتقای آمادگی در مدیریت بحران در کتابخانه/ارتقای تاب آوری	تدوین دستورالعمل های مدیریت بحران/شناسایی خطرات/برگزاری مانورهای ایمنی	کارشناس مدیریت بحران	آبان ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۷	وجود دستورالعمل مکتوب/ تجیهزات سرویس شده
وجود جذابیت محیط کاری در کتابخانه(سنجه ۱۳)	ایجاد محیطی مطلوب و آرام و انگیزه بخش جهت مطالعه	بهسازی چیدمان/نورپردازی/زیبا سازی محیط با تعبیه گلدان های زینتی	مدیر امور عمومی	آبان ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۷	میزان رضایتمندی کاربران کتابخانه/نتایج ارزیابی وضعیت ظاهری
تعبیه زیرساخت اتصال به اینترنت از طریق میز مطالعه(سنجه ۲۳)	تسهیل دسترسی کاربران به خدمات الکترونیک	بررسی پوشش شبکه/تامین نقاط اتصال اینترنت و رفع اشکالات ارتباطی	مسئول IT	آبان ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۷	درصد میزهای مطالعه دارای دسترسی به اینترنت

عنوان سنجه	هدف عملیاتی	فعالیت اجرایی	مسئول اجرا	زمان آغاز	زمان پایان	شاخص ارزیابی
امکان دسترسی آنلاین کارکنان و کاربران کتابخانه به منابع علمی و پایگاه¬های اطلاعاتی(سنجه ۲۵)	فراهم سازی دسترسی سریع و آسان به اطلاعات علمی معتبر	تمدید اشتراک پایگاه های اطلاعاتی/ راه اندازی دسترسی از راه دور	مدیر منابع علمی دانشگاه	آبان ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۷	تعداد پایگاه های قابل دسترس/ درصد کاربران دارای امکان دسترسی
وجود آموزش کارکنان و کاربران کتابخانه در خصوص سخت‌افزار و نرم‌افزار(سنجه ۲۶)	ارتقای مهارت استفاده از فناوری ها و خدمات کتابخانه	نیازسنجی اطلاعاتی (از کاربران و کارکنان) /برگزاری کارگاه های مقدماتی و پیشرفته	مسئول آموزش کارکنان	آبان ۱۴۰۵	اسفند ۱۴۰۷	تعداد کارگاه های برگزار شده/تعداد افراد آموزش دیده/درصد رضایتمندی شرکت کنندگان

برنامه عملیاتی بلندمدت

عنوان سنجه	هدف عملیاتی	فعالیت اجرایی	مسئول اجرا	زمان آغاز	زمان پایان	شاخص ارزیابی
وجود کتابدار بالینی (سنجه ۶)	توسعه و تقویت خدمات کتابداری بالینی	تدوین شرح شغل و شرح وظایف/جذب نیروی آموزش دیده/آموزش مهارت های تخصصی کتابداری بالینی جهت حضور در بالین/ اجرای آزمایش در یکی بخش های با نظارت رئیس بخش/ارزیابی نتیج	مدیر منابع علمی دانشگاه	اردیبهشت ۱۴۰۷	اردیبهشت ۱۴۱۰	پیگیری تخصیص نیروی مختصص/مستندات حضور در بالین
وجود تجهیزات و امکانات برای ارائه خدمات به بیماران و خانواده آنها(سنجه ۷)	ارتقای آگاهی و سواد سلامت بیماران و خانواده ها	تامین تجهیزات پخش محتوا/تامین مبلمان	مدیر امور عمومی	خرداد ۱۴۰۷	خرداد۱۴۱۰	استقرار تجهیزات و امکانات ویژه ارائه خدمات به بیمار
وجود فضایی اختصاصی معلولین(سنجه ۹)	فراهم سازی دسترسی عادلانه و بدون محدودیت	ایجاد فضای دسترسی مسیرها، ورودی ها، فضای گردش ومیز مطالعه جهت معلولان	مدیر مرکز	خرداد ۱۴۰۷	خرداد۱۴۱۰	وجود فضیا مناسب سازی شده/میزان انطباق امکانات با نیاز افراد دارای معلولیت
ارائه خدمات تخصصی مستمر ویژه بیماران(سنجه ۳۸)	ارتقای آگاهی و سواد سلامت بیماران و خانواده ها	تهیه محتوای آموزشی معتبر /ارائه مشاوره های اطلاعاتی	کتابدار بالینی/ واحد آموزش به بیمار	خرداد ۱۴۰۹	خرداد۱۴۱۰	رضایتمندی بیماران

امکان ارائه خدمات تحویل مدرک در بالین بیمار(سنجه ۳۹)	تسهیل دسترسی تیم درمان به اطلاعات مورد نیاز در محل ارائه خدمات	تدوین دستورکار و ملاحظات اخلاقی، تعیین متولی، تأمین زیرساخت همراه، اجرای آزمایشی، ارزیابی و تعمیم	کتابدار بالینی	خردا ۱۴۰۹	خرداد۱۴۱۰	تعداد درخواست های دریافت شده از بخش های درمانی/تعداد مدارک تحویل شده